

Vragen m.b.t. Statenvoorstel Regionale Energiestrategie 1.0 RES regio U16 (2021MM89)

Partij	Nr	Vraag / Input	Antwoord / Reactie
GroenLinks	1	Tekst SV: P.8: 31 knelpunten klinkt als erg veel in de lokale energieinfrastructuur. Hoe verhoudt zich dit tot andere provincies?	Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21. Stedin heeft op 1 september, tijdens de voorlichting voor raads- en statenladen uiteen gezet dat net in Utrecht onder een aantal voorwaarden op tijd gereed gemaakt kan worden om het bod van RES U16 te realiseren. Anders dan in Flevoland, Gelderland en Noord-Nederland is er geen rood gebied. Maar er zijn wel knelpunten die moeten en kunnen worden aangepakt. Er zijn twee wezenlijke knelpunten in Utrecht U16, namelijk Breukelen/Kortrijk en Oudenrijn. Deze zijn oplosbaar met een doorlooptijd van 5-7 jaar. De andere knelpunten liggen in lagere netvlakken en zijn in zoverre oplosbaar dat als efficiënt wordt aangesloten op de verschillende netvlakken de opgave voor 2030 haalbaar lijkt. Dat vraagt wel om regie op de aanbodkant van duurzame energie: hoe cluster je projecten in ruimte en tijd, hoe bundel je aansluitingen, hoe optimaliseer je de verhouding zon/wind, hoe breng je opwek en afname ruimtelijk elkaar.
	2.	Is er onderzoek gedaan naar de exacte investeringskosten voor netbeheerders met de nu geplande verdeling zon/wind en in hoeverre deze te verlagen zouden kunnen zijn met een andere verhouding? (zoals deze cijfers bekend waren bij RES Amersfoort)	Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21 Stedin noemt een investering voor de regio U16 van € 250 miljoen. In de komende tijd zal worden onderzocht of met een optimalisatie van de verhouding zon/wind de realisatietermijn en de maatschappelijke kosten omlaag gebracht zouden kunnen worden.
	3	P.13 Hoe definieert de provincie “de verhouding tussen zon en wind voldoende geoptimaliseerd is”?	Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21 Een verhouding die het net efficiënt benut, de maatschappelijke kosten beperkt, haalbaar is binnen de tijdsaders van het Klimaatakkoord en aansluit bij de wenselijke energiebalans tussen zomer/winter en dag/nacht, die de RES uitvoerbaar maakt en resulteert in het halen van het doel van 55% reductie van het energieverbruik.
	4	Tekst RES U16: P.7 Netinvesteringen: “De twee grootste knelpunten zijn de stations Oudenrijn en Breukelen-Kortrijk.” Hoe snel kunnen deze knelpunten verholpen zijn? Welke rollen kan de provincie daarin spelen?	Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21 Utrecht heeft minder zeer urgente knelpunten dan elders in het land (waar soms aansluiting niet geboden kan worden). Knelpunten bij ons vragen wel aandacht. Het acute zit bij ons in de tijdshorizon die een uitbreiding vraagt; die tijd hebben we mits nu wordt opgepakt . Aanpassing heeft een doorlooptijd volgens Stedin van 5 tot 7 jaar. Omdat Stedin pas mag investeren als er vraag is, kan de provincie stimuleren dat projecten tijdig concreet worden en een aanvraag voor aansluiting indienen bij Stedin. Met netbeheerder Tennet & Stedin + betrokken gemeente wordt momenteel aanpak besproken voor de knelpunten Oudenrijn en Breukelen-Kortrijk. De provincie kan een rol spelen in het verbeteren van de

			<p>verhouding zon/wind en het clusteren en aansluiten van projecten op de meest geschikte netvlakken. Dan kan de capaciteit veel efficiënter worden benut en hoeven er minder knelpunten opgelost te worden. In de netimpactanalyse geeft Stedin aan dat daarmee tot 490 MWp aansluitvermogen gewonnen kan worden.</p>
5	<p>P.25; hoe staat het nu met de doelstellingen op het gebied van energiebesparing in de provincie? Worden die gehaald? Wat is de status van de opdracht aan de omgevingsdiensten om strenger te controleren op wettelijk vereiste besparingen bij bedrijven? Welke andere beleidsinstrumenten heeft de provincie om energiebesparing af te dwingen?</p>	<p>Ten gevolge van COVID-19 is het energiegebruik in de afgelopen anderhalf jaar relatief laag uitgevallen, zeker binnen de sector mobiliteit. Het is derhalve op dit moment lastig uitspraken te doen over de haalbaarheid van de opgave. In de jaren voor COVID-19 is het gebruik min of meer hetzelfde gebleven. Voor de provincie is energie besparen een belangrijk thema, dat in meerdere beleidsnota's door de Staten is bevestigd. We gaan in de lijn van het Klimaatakkoord op een te bereiken cumulatieve energiebesparing van 1 ½ % per jaar, bovenop de doelstelling om energie op te wekken. Dit komt dan ook terug in de RES / RSW 1.0. We gaan hier de komende periode mee aan de slag op regionaal niveau. Daarnaast werken gemeenten lokaal aan hun isolatieopgave, onder andere via de transitievisie warmte.</p> <p>We ondersteunen energiebesparing in de woonomgeving via bijvoorbeeld UThuis, dat energieloketten en energieambassadeurs organiseert.</p> <p>Vanaf 2020 zijn beide omgevingsdiensten 100 aspectcontroles energie gaan uitvoeren ipv alleen het meenemen van energie bij reguliere controles. Het aantal controles neemt gestaag toe. Zo heeft ODRU voor 2021 218 aspectcontroles energie gepland staan. De RUD heeft op basis van de USET subsidie ondersteuning van de provincie gekregen voor stimulerend energietoezicht. Hierbij gaat het om advisering over en stimulering van bovenwettelijke energiemaatregelen tijdens energiecontroles.</p> <p>Ten slotte met betrekking tot de beleidsinstrumenten: de Provincie is zelf bevoegd gezag bij 74 bedrijven en kan gemeenten en omgevingsdiensten stimuleren en ondersteunen om enerzijds energiebepalingen op te nemen in omgevingsvergunningen en anderzijds om gemeenlijk energietoezicht en handhaving uit te voeren bij bedrijven met omgevingsvergunningen die al aangepast zijn tav energie en bij bedrijven die voor energie onder het Activiteitenbesluit milieubeheer vallen.</p>	<p>Ten gevolge van COVID-19 is het energiegebruik in de afgelopen anderhalf jaar relatief laag uitgevallen, zeker binnen de sector mobiliteit. Het is derhalve op dit moment lastig uitspraken te doen over de haalbaarheid van de opgave. In de jaren voor COVID-19 is het gebruik min of meer hetzelfde gebleven. Voor de provincie is energie besparen een belangrijk thema, dat in meerdere beleidsnota's door de Staten is bevestigd. We gaan in de lijn van het Klimaatakkoord op een te bereiken cumulatieve energiebesparing van 1 ½ % per jaar, bovenop de doelstelling om energie op te wekken. Dit komt dan ook terug in de RES / RSW 1.0. We gaan hier de komende periode mee aan de slag op regionaal niveau. Daarnaast werken gemeenten lokaal aan hun isolatieopgave, onder andere via de transitievisie warmte.</p> <p>We ondersteunen energiebesparing in de woonomgeving via bijvoorbeeld UThuis, dat energieloketten en energieambassadeurs organiseert.</p> <p>Vanaf 2020 zijn beide omgevingsdiensten 100 aspectcontroles energie gaan uitvoeren ipv alleen het meenemen van energie bij reguliere controles. Het aantal controles neemt gestaag toe. Zo heeft ODRU voor 2021 218 aspectcontroles energie gepland staan. De RUD heeft op basis van de USET subsidie ondersteuning van de provincie gekregen voor stimulerend energietoezicht. Hierbij gaat het om advisering over en stimulering van bovenwettelijke energiemaatregelen tijdens energiecontroles.</p> <p>Ten slotte met betrekking tot de beleidsinstrumenten: de Provincie is zelf bevoegd gezag bij 74 bedrijven en kan gemeenten en omgevingsdiensten stimuleren en ondersteunen om enerzijds energiebepalingen op te nemen in omgevingsvergunningen en anderzijds om gemeenlijk energietoezicht en handhaving uit te voeren bij bedrijven met omgevingsvergunningen die al aangepast zijn tav energie en bij bedrijven die voor energie onder het Activiteitenbesluit milieubeheer vallen.</p>
6	<p>P.25: Hoe ver zijn de waterschappen met hun afwegingskaders voor duurzame opwek op/rond water? Is daar al meer over bekend? Worden daar eisen gesteld die bovenop de eisen vanuit provincie gestapeld worden?</p>	<p>Stichtse Rijnlanden heeft een globaal kader in concept gereed. Het kader wordt tegelijk met de RES u16 aan het AB ter besluitvorming voorgelegd (6 oktober 2021). Keur en legger hebben dezelfde ja-mits regeling als PoVI Utrecht. Eisen zijn vergelijkbaar, geen vraagstapeling.</p> <p>Rivierenland: geen vastgesteld kader, wel een ambtelijke beleidsnotitie. Pilot loopt, in de aanloop naar opstellen kader.</p> <p>Amstel, Gooi en Vecht heeft een vastgesteld kader</p>	<p>Stichtse Rijnlanden heeft een globaal kader in concept gereed. Het kader wordt tegelijk met de RES u16 aan het AB ter besluitvorming voorgelegd (6 oktober 2021). Keur en legger hebben dezelfde ja-mits regeling als PoVI Utrecht. Eisen zijn vergelijkbaar, geen vraagstapeling.</p> <p>Rivierenland: geen vastgesteld kader, wel een ambtelijke beleidsnotitie. Pilot loopt, in de aanloop naar opstellen kader.</p> <p>Amstel, Gooi en Vecht heeft een vastgesteld kader</p>

			Vallei en Veluwe: nog onbekend, info volgt We hopen binnenkort een nog completer beeld te hebben.
7	P.27: Erg positief dat een aantal van de randvoorwaarden inmiddels door de rijksoverheid zijn aangepast, waardoor zon op dak positiever is. De concept RES 1.0 vroeg aandacht voor meer randvoorwaarden. Kunnen we een overzicht krijgen van de stand van zaken tov die andere randvoorwaarden en in hoeverre daar inmiddels verandering is gekomen?		Zie voor een overzicht van de randvoorwaarden zoals genoemd in de concept RES en de huidige stand van zaken in de bijlage hieronder.
8	P.30: Is er een vaste methodiek/afpraak over hoe er bij uitval van plannen nieuwe afspraken gemaakt worden voor projecten, gebaseerd op de mogelijkheden voor snel aansluiten op bestaande netcapaciteit?		Deze vraag is niet helemaal duidelijk. Als wordt bedoeld of er een methodiek is om bij planuitval afspraken worden gemaakt voor nieuwe plannen moet worden verwezen naar de methodiek van bouwblok 4: de permanente zoektocht naar nieuwe locaties. Daarbij kan het bestuurlijke gesprek worden ingezet om de urgentie van nieuwe plannen te benadrukken. Als wordt bedoeld in hoeverre bestaande netcapaciteit kan worden gereserveerd voor nieuwe plannen is het antwoord negatief. De huidige wetgeving verplicht netbeheerders om initiatieven op volgorde van binnenkomst te bedienen. Bij planuitval kan een eventueel alternatief plan geen voorrang krijgen. De verplichting om plannen op volgorde van binnenkomst af te handelen alsmede het verbod om zonder concreet plan in het net te investeren staat ter discussie. Het is denkbaar dat de netbeheerders de mogelijkheid gaan krijgen om strategisch vooruit te investeren en om meer aan te sluiten op de beoogde prioritering van de RES. Zover is het echter nog niet.
9	P.29 0.58 Twh beschikbaar op MS ringen binnen RES U16 gebied. Kan dit nog voor 2030 worden uitgebreid naar 1,8 TWh, en wat is daarvoor nodig?		Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21 Door óók aan te sluiten op andere netvlakken, kan, mits efficiënt wordt aangesloten op de beschikbare capaciteit de opgave van 1,8 TWh voor 2030 gerealiseerd worden. Daarvoor is regie nodig op het realiseren van een zo efficiënt mogelijke benutting van het net en een zo efficiënt mogelijk opwek van duurzame energie.
10	P.31: Klopt het dat bij de huidige plannen/ambities voor 1,164 TWh + 0,3 – 0,5 TWh uit zon op dak tussen de 72 en 76% van de opwek in regio U16 uit zon-PV zal komen? Hoe verhoudt dit zich tot andere RESSEN in Nederland?		Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21. In U16 is volgens het voorstel 16% van het opgestelde vermogen in 2030 wind en 84% zon. Omdat wind meer uren productie heeft dan zon leidt dat tot een verhouding in opgewekte energie in 2030 van 38% wind en 62% zon. In veel RES'en is een veel groter aanbod zonne-energie dan windenergie opgenomen. De analyse van alle RES'en komt eind 2021. We hebben dus nog geen overall beeld van de 30 RES'en. Het algemeen beeld is benoemd in de "Foto 1 juli 2021" van NPRES

			<p>(https://regionale-energiestrategie.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1997182) Daar in staat op pagina 17 als landelijk beeld: <i>De balans tussen wind en zon is – vanuit systeemperspectief – ook in de RES 1.0 niet optimaal: er is relatief veel zon gepland. Dat is ongunstig voor het netwerk en ook van invloed op de betaalbaarheid van de energietransitie.</i></p> <p>Een snelle rondgang leert dat In 22 RES regio's meer zon dan wind wordt aangeboden, met een brede range van "iets meer zon" tot "alleen maar zon en helemaal geen wind". Het zwaartepunt zit in de orde 2 tot 4 maal meer zon dan windenergie.</p>
	11	P.39: Hebben er gesprekken plaatsgevonden met JongRES?	Ja, er zijn gesprekken gevoerd met Jong RES. De gedeputeerde heeft twee maandelijks overleg met jongeren over de energietransitie, waar een vertegenwoordiger van Jong RES ook bij aanwezig is. Daarnaast heeft Jong RES gesprekken gevoerd met het programmabureau van de RES U16.
CDA	12	<p>MOTIE DRAAGVLAK en JEUGD</p> <p>Bij de behandeling van de RES Foodvalley en de RES Amersfoort is de motie 'Draagvlak en jeugd' door het CDA voorgesteld en door PS aangenomen, omdat we het stimuleren van lokaal draagvlak van groot belang vinden voor het slagen van de energie opgave. Daarnaast zien we het belang van het betrekken van de jeugd bij de energie transitie. Met andere woorden: Op welke wijze heeft het college sindsdien uitvoering gegeven aan de motie? Op welke wijze gaat zij lokaal draagvlak stimuleren voor de energie strategieën en in hoeverre geeft zij dit planmatig vorm? Kan zij schetsen hoe dit verloopt in de drie RESsen?</p>	<p>De provincie ondersteunt gemeenten om vorm te geven aan participatieprocessen waarmee gewerkt wordt aan draagvlak voor de energietransitie. Sinds het aannemen van de motie is er door de provincie een sessie voor gemeenten georganiseerd (7 juli, 30 deelnemers van 14 verschillende gemeenten) waar de ondersteuning onder de aandacht is gebracht. Op 5 oktober is een vervolgsessie ingepland. Tijdens beide sessies zijn/zullen naast de reeds bestaande mogelijkheden zoals inzet van visualisaties en juridische checks ook de nieuwe mogelijkheden besproken (worden). De nieuwe onderdelen die sinds deze zomer beschikbaar zijn voor gemeenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten kunnen nu cofinanciering aanvragen bij USET voor participatieprocessen in zoekgebieden opgenomen in de RES. Hier kan bijvoorbeeld het opzetten van een burgerpanel onder vallen. • Gemeenten kunnen via de provincie expertise van TwynstraGudde op het gebied van procesparticipatie inzetten. • Gemeenten kunnen via de provincie een check op financiële participatie door een onafhankelijke expert aanvragen. • Ondersteuning bij het organiseren van excursies naar energieprojecten, de eerste heeft plaatsgevonden op 8 september georganiseerd door NMU en Energie van Utrecht (40 deelnemers) <p>Daarnaast wordt er nog gekeken naar mogelijkheden voor extra activiteiten vanaf dit najaar zoals het opzetten van jongerenpanels. Hierover worden gesprekken gevoerd met verschillende jongere organisaties. Daarnaast wordt er tweemaandelijks een overleg georganiseerd tussen de gedeputeerde en jongerenvertegenwoordigers om hun inbreng te horen in de energietransitie.</p>
	13	PARK	Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21 De vijf aanbevelingen sluiten in grote lijnen aan op het in de Omgevingsvisie

		De gezamenlijke PARKen hebben een advies uitgebracht aangaande het Groene Hart. In hoeverre is dit advies meegenomen in deze RES? We zijn benieuwd in hoeverre clustering een onderdeel is van de huidige RES en hoe dit zichtbaar is?	<p>provincie Utrecht (OpU) opgenomen streven naar balans tussen de Utrechtse kwaliteiten en de grote opgaven. En op de als uitgangspunt opgenomen inzet op concentreren en combineren.</p> <p>We zien ook dat dit uitgangspunt ook wordt meegewogen in afwegingskaders van gemeenten, zie bijvoorbeeld de gemeente Woerden waarbij het college heeft voorgesteld om qua windenergie aan te sluiten bij de ideeën van gemeente Utrecht langs de A12 en zo een groter cluster langs infra te onderzoeken.</p>
	14	Vergunningverlening GS heeft de mogelijkheid om haar bevoegdheden wat betreft vergunningverlening vanaf 5 Wth over te dragen aan gemeenten. In hoeverre wordt hiermee een PIP of Projectbesluit onnodig? Kan PS aan GS verzoeken of opdracht geven deze bevoegdheden zelf uit te voeren en deze niet over te dragen?	<p>Beantwoord in Technische Sessie 8 september 21</p> <p>Artikel 9e van de Elektriciteitswet regelt de bevoegdheid van Rijk, provincie en gemeente bij vergunningverlening voor opwek van duurzame energie; installaties voor de opwek van windenergie tussen 5 en 100 MW vallen in principe onder de bevoegdheid van de provincie; de provincie mag daarvoor een inpassingsplan vaststellen. De bevoegdheid kan worden gelaten aan een gemeente.</p> <p>In de elektriciteitswet is expliciet vermeld dat als een initiatiefnemer geen gehoor vindt bij een gemeente deze zich met een aanvraag tot de provincie kan wenden. De provincie is dan verplicht om zelf, toetsend aan het vigerende provinciale beleid, een besluit te nemen over een vergunningaanvraag.</p> <p>Artikel 9f van de Elektriciteitswet geeft de Provincie dan ook de bevoegdheid om de voorbereiding en bekendmaking van besluiten voor een windpark te coördineren.</p> <p>De grens van 15 MW wordt in de toekomst mogelijk verschoven naar 15 MW. Dat correspondeert met 3 a 4 moderne turbines.</p>
CU Resterende Vraag Techn sessie	15	Waarom is er door klimaatverandering een verminderd vraag naar warmte ?	<p>Op pagina 46 is geschreven : De warmtevraag daalt naar verwachting tot 27 PJ in 2030 en 23 PJ in 2050. Die daling wordt veroorzaakt door de relatief lage warmtevraag van nieuwbouw ten opzichte van bestaande bouw, de verwachte energiebesparing en de verminderde warmtevraag door klimaatverandering. Door gemiddeld hogere temperaturen in het stookseizoen is minder energie nodig om gebouwen op temperatuur te houden.</p>
CU	16	Waarom staat er in de RES dat waterkracht een techniek is die kan bijdragen. Dat lijkt in ons vlakke land onwaarschijnlijk	<p>In de RES staat op pagina 12 dat waterkracht onvoldoende bewezen is en <u>niet</u> meetelt. Op pagina 58 wordt onder waterkracht wel gesproken over slibvergisting en daar aan gekoppeld een WKK.</p>
GL	17	Hoe zit het met aircogebruik in de zomer. Is er een toename ?	<p>Dit is zeker een issue omdat een groot deel van de verkochte warmtepompen slechts gebruikt wordt als airco. Feitelijk neemt in dit geval de energievraag toe in plaats van af ten gevolge van de inzet van warmtepompen (omgevingsenergie). Dit jaar zijn er ongeveer 60,000 warmtepompen in NL verkocht. De piek van airco gebruik valt samen met de piek van opwek zonne-energie.</p>

Bijlage

Lijst met randvoorwaarden uit de concept RES U16, met een weergave van de stand van zaken zoals gevraagd in vraag 7 hiervoor

3.3.2 Zon en wind langs infrastructuur

- Actieve rol lenW/RWS in realisatie zon en wind langs Rijkswegen en kanalen: realisatierol (i.p.v. gronduitgifte tender) verbreden tot alle energie voor mobiliteit op Rijkswegen. Zie bijlage 17 voor toelichting.

Op 30 oktober 2020 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat een brief gestuurd naar de Tweede kamer waarin hij informeert over de over de stand van zaken en de verdere aanpak in de drie (Rijks)programma's voor de opwek van duurzame energie op Rijksvastgoed. In deze brief wordt ook een vervolprogramma op het eerder uitgevoerde pilotprogramma 'Hernieuwbare Energie op rijksgrond' toegelicht: het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER). Dit programma heeft samengevat als doel om de mogelijkheden in zo'n 80 gebieden die zowel door de RES'en als door de vastgoedhoudende dienst (Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer, etc.) als potentieel geschikt worden gezien voor de opwek van duurzame energie, nader te verkennen. Gevolg van deze benadering is dat de focus – in navolging op de doelstelling 35 TWh hernieuwbare elektriciteit met bewezen technieken op land voor de RES'en – naar onze indruk op zonne- en windenergie ligt. We hebben samen met alle betrokken gemeenten voor het zomerreces onze interesse kenbaar gemaakt voor een samenwerking met Rijkswaterstaat onder de paraplu van dit programma OER m.b.t. de zoekgebieden en denkrichtingen voor hernieuwbare elektriciteit uit de RES'en 1.0 Amersfoort, Foodvalley (het Utrechtse deel) en U16 langs de rijkswegen. Dit onder het voorbehoud dat de besluitvorming over de RES'en nog gaande is. Het gaat hierbij om de rijkswegen A1, A2, A12, A27 en A28. We wachten nu op een formele reactie vanuit het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Zie voor meer informatie (inclusief een link naar de Kamerbrief van 30 oktober 2020): <https://www.regionale-energiestrategie.nl/ondersteuning/kansen+en+knelpunten/kansen+en+knelpunten+elektriciteit/energie+op+rijksvastgoed/default.aspx>

- Actieve rol lenW/ProRail en NS in realisatie zon en wind langs spoor. De regio gaat graag de samenwerking aan met lenW/RWS en lenW/Prorail om tot zoekgebieden te komen voor duurzame elektriciteit en om tot nadere invulling daarvan te komen. In pilotprojecten of anderszins. Zowel voor bestaande infrastructuur als nieuw te ontwikkelen infrastructuur.

Zie de toelichting bij 3.3.2. Er zijn nog geen spoortrajecten 'aangemeld' voor het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER) in de provincie Utrecht

3.3.3 Financiering van de infrastructuur die nodig is om RES te realiseren

- Nieuwe financieringsvormen voor netbeheerders om de sterk groeiende investeringen, die nodig zijn om de RESSEN te realiseren, te financieren. Dit zowel om deze groeiende investeringen te kunnen blijven doen, maar ook om te voorkomen dat de energierekening van de consument stijgt. Dit zou kunnen door bijvoorbeeld een kapitaalinjectie van het Rijk;

Het onderwerp heeft de aandacht van het demissionair kabinet, zoals bijvoorbeeld blijkt uit Kamerstukken 29023, nrs. 260 & 268 en 30196, nr. 669. Over een kapitaalinjectie van het Rijk is nog geen besluit genomen door het demissionair kabinet. Zie ook de reactie op vragen die zijn gesteld over de transportschaarste op het elektriciteitsnet en energierekening, 'Beantwoording vragen over schaarse transportcapaciteit op het elektriciteitsnet en energierekening', kenmerk DGKE-E / 21215842

- Anticiperende investeringen (dus investeringen waar nog geen concrete klantvraag tegenover staat, maar waar vanuit de RES bijvoorbeeld wel aansluitingen voor zonneparken te verwachten zijn) direct mee mogen nemen in de tarieven. Zodat netbeheerders gestimuleerd worden dit te doen en infrastructuur tijdig gerealiseerd is.

Netbeheer Nederland onderzoekt momenteel of een herziening van de tariefstructuur gewenst is. Op basis van de Elektriciteitswet 1998 kunnen de netbeheerders een voorstel tot wijziging van de tariefstructuur indienen bij de ACM. De ACM moet dit voorstel toetsen aan de wettelijke randvoorwaarden. Bron: Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden, 3339, Vragen van het lid Grinwis (ChristenUnie) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over het bericht «Huis maximaal verduurzaamd en toch nog een torenhoge energierekening, hoe kan dit?» (ingezonden 1 april 2021). Antwoord van Staatssecretaris Yesilgöz-Zegerius (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 28 juni 2021).

3.3.4 Algemeen

- Voldoende financiële middelen vanuit het Rijk voor decentrale overheden voor capaciteit van het proces en organisatie duurzame energie en warmte, ook voor publiek-private samenwerking en voor participatie.

Het ROB heeft een advies uitgebracht over de benodigde middelen. Bij de Rijksbegroting 2022 worden financiële middelen verwacht. Meer daar over op de derde dinsdag van september.

- Opbrengrst duurzame energie voor lokaal: meer juridische mogelijkheden (in publieke-ruimtelijke regelgeving) om duurzame energieprojecten financieel te benutten met het oog op vormgeven van wederkerigheid. Denk aan middelen voor natuurontwikkeling of diensten die van belang zijn voor vitale kernen zoals OV en sportaccommodaties.

Het is juridisch (nog) niet mogelijk om lokaal eigendom af te dwingen bij de ontwikkeling van een energieproject. Er zijn echter wel mogelijkheden om de randvoorwaarden zo op te stellen dat initiatiefnemers voldoende gestimuleerd worden om lokaal eigendom alsnog vorm te geven. Als provincie Utrecht werken we hiervoor samen met advocatenbureau Pels Rijcken die gespecialiseerd is in de juridische mogelijkheden van financiële participatie bij energieprojecten. Dankzij de provincie Utrecht hebben 6 gemeenten (Houten, Woerden, Oudewater, Montfoort, Soest, Stichtse Vecht) gebruik gemaakt van advies van Pels Rijcken bij het opstellen van beleid, zoals beleidskaders of uitnodigingskaders. Hiermee is lokaal eigendom goed verankerd in deze kaders waardoor de kans op lokale participatie een stuk hoger is geworden. Pels Rijcken heeft de laatste maanden gewerkt aan een handreiking over het juridisch borgen van financiële participatie. De provincie Utrecht is daarop aangehaakt en zal deze handreiking in oktober aan alle Utrechtse gemeenten presenteren.

• Eenvoudig toepasbare publiekrechtelijke mogelijkheden

Voor gemeenten en provincie om lokaal eigendom als voorwaarde te stellen voor duurzame elektriciteit.

- Om de RESSen in zijn totaliteit te realiseren is ook voldoende gekwalificeerd personeel nodig. Er zijn richting 2030-2050 maatregelen nodig die ertoe leiden dat er meer technici worden opgeleid voor de energietransitie.

Het belang van de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel voor het realiseren van de energietransitie wordt het Rijk met woord en daad onderkend. Zo staat op dit moment bij RVO de subsidieregeling 'Omscholing naar kansrijke beroepen in de ICT en techniek' open. In de Kamerbrief 30 augustus 2021 'Het steun- en herstelpakket vanaf het vierde kwartaal van 2021' (kenmerk CE-AEP / 21220232) is aangekondigd dat deze regeling op korte termijn opnieuw wordt opengesteld en verruimd. "De regeling bevordert (intersectorale) mobiliteit op de arbeidsmarkt en draagt zo bij aan het voorkomen van (verdere) arbeidsmarktkrapte in kansrijke beroepen die essentieel zijn voor de uitvoering van belangrijke maatschappelijke transitie als de klimaat- en energietransitie, het woningtekort en digitalisering. Ook helpt het werklozen of werkenden die hun baan (dreigen te) verliezen aan een duurzaam arbeidsmarktperspectief." "Het kabinet reserveert hiervoor € 40 miljoen aanvullend op de eerdere openstelling (inclusief uitvoeringskosten). Met dit bedrag kunnen nog eens 10.000 mensen structureel worden omgeschoold naar een kansrijk beroep."

In de Visie Utrecht Talent Alliantie (UTA), waarmee u op 2 juni 2021 heeft ingestemd, is aandacht voor het gezamenlijk investeren door publieke en private organisaties in een toekomstgerichte beroepsbevolking. Zo draagt de regio bij aan oplossingen voor maatschappelijke transities. Er worden thematafels georganiseerd voor verschillende maatschappelijke transities, waaronder de energietransitie, om met werkgevers concrete, regionale projecten te ontwikkelen rond van werk naar werk trajecten en een leven lang ontwikkelen. Zo willen instroom vergroten en om opleidingen zo in te richten dat ze opleiden voor vaardigheden die nodig zijn voor deze transities. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar koppelkansen met Rijksmiddelen.

3.3.5 Innovatie en onderzoek

- Investerings door het Rijk in innovatie in smart grids, smart solar charging en opslag om de netkosten beheersbaar te houden. Het betreft zowel technische innovaties als innovaties in organisatie en randvoorwaarden (zoals brandveiligheid).

Energie en duurzaamheid is een van de maatschappelijke thema's die centraal staat in het missiegedreven innovatiebeleid van het Rijk. De Topsector energie heeft samen met partners 13 Meerjarige Missiegedreven Innovatieprogramma's opgesteld, die regelmatig worden bijgewerkt. Onderwerpen als smart grids, bi-directioneel laden/ smart solar charging, opslag en randvoorwaarden zijn onderdeel van deze programma's. Het Rijk stelt onder andere via RVO, NWO en de topsector financiering beschikbaar voor projecten uit deze innovatieprogramma's. Vanuit de programmapijler 'Onderzoek en innovatie' hebben we goed contact met de Topsector Energie, NWO en RVO, zoeken we naar synergie. Ook participeren we in projecten die aansluiten op de thema's in onze provincie, zoals warmtetransitie en bi-directioneel laden.

- Investerings en blijvend onderzoek door het Rijk naar hoe duurzame energie-ontwikkeling (elektriciteit en warmte) bij kan dragen aan ruimtelijke, milieukundige / gezondheids en ecologische kwaliteiten en de effecten van duurzame energie-ontwikkeling hierop.

Het Rijk heeft zijn positie bepaald in de Nationale Omgevingsvisie NOVI. Behoud van omgevingskwaliteit staat in de NOVI centraal. Dat wil zeggen dat alle ontwikkelingen met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid plaatsvinden. De NOVI maakt hierbij gebruik van drie afwegingsprincipes: 1) Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies, 2) Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal, en 3) Afwentelen wordt voorkomen.

Inhoudelijk belangrijke keuzes in de NOVI zijn:

- *een klimaatbestendige inrichting van Nederland. Daarvoor is nodig dat functies meer in evenwicht met natuurlijke systemen (bodem en water) worden ingepast (vb op termijn verhogen van grondwaterstand in veenweidegebieden);*
- *de transitie van de energievoorziening, bij de inpassing van duurzame energie oog voor omgevingskwaliteit (vb zonneladder);*
- *de transitie naar een circulaire economie met behoud van concurrentiekracht en een aantrekkelijk vestigingsklimaat (vb transitie havengebieden);*

- concentratie van de stedelijke ontwikkeling/logistieke functies en behouden hiermee de openheid van het landschap (vb voorkeursvolgorde logistieke functies);
- op termijn herindeling van het landelijk gebied in goed evenwicht met de natuur en landschap. We werken aan de omslag naar de kringlooplandbouw.

Samen met de NOVI is een Uitvoeringsagenda gepresenteerd. Hierin staat hoe het Rijk, samen met alle betrokken overheden en andere partijen, uitvoering zal geven aan de NOVI. Per prioriteit worden programma's en instrumenten benoemd. Bijvoorbeeld: Programma Energiehoofdstructuur, Programma Gezonde Leefomgeving en het Nationaal Programma Landelijk Gebied. De doorvertaling van de NOVI naar regionale aanpakken wordt beschreven in Omgevingsagenda's en regionale verstedelijkingsstrategieën.

Het RIVM en de GGD's werken samen in het 'Expertisepunt Windenergie en Gezondheid'. Dit expertisepunt is vooral bedoeld om de wetenschappelijke kennis over windturbines en gezondheid in de gaten te houden, en om mogelijk aanvullend onderzoek te doen.

3.3.6 Betaalbaar en haalbaar

- Voldoende SDE subsidies beschikbaar en een looptijd van de SDE zodanig dat subsidiemogelijkheden stimulerend werken en niet belemmerend.

Het is bij de provincie bekend dat hernieuwbare warmte een in verhouding relatief dure techniek betreft. De SDE++-subsidie per vermeden ton CO2 is hoger dan voor bijvoorbeeld CCS. Vanwege het 'tender' systeem dat de SDE++ hanteert is het dus mogelijk dat voor sommige warmteaanvragen geen budget meer beschikbaar is. Dit speelt met name bij groen gas en geothermie. Zie hiervoor ook de recente communicatie van demissionair staatssecretaris Dilan Yesilgöz-Zegerius over het onderwerp. De staatssecretaris heeft aangegeven de SDE++-regeling voor warmte op enkele punten te zullen aanpassen. Ten slotte laat de staatssecretaris onderzoek doen naar de voor- en nadelen van een "schot voor warmte" in de SDE++. Dat zou betekenen dat er een apart budget komt binnen de subsidieregeling voor warmteprojecten.

Wind is een relatief goedkope techniek waarvoor vooralsnog voldoende SDE++ budget beschikbaar is. Het budget voor wind wordt wel jaarlijks neerwaarts bijgesteld op advies van het PBL, omdat men uitgaat van een dalende kostprijs. Daar zit een spanning met de praktijk. De SDE++ wordt niet als belemmerend ervaren. Er kan een nieuwe spanning optreden als door het Nevele arrest de realisering van reeds vergunde maar nog niet onherroepelijke windprojecten wordt vertraagd waardoor niet meer aan SDE++ voorwaarden (aansluiting binnen 4 jaar na SDE++ beschikking) voldaan kan worden.

- Investeringsmogelijkheden corporaties in lijn met de duurzaamheidsopgave.

Er is inmiddels een regeling voor het verminderen van de verhuurdersheffing als daar betere energieprestaties tegenover staan. Bij een volgend regeerakkoord wordt een gehele of gedeeltelijke afschaffing van de verhuurdersheffing verwacht in ruil voor extra prestaties, zoals verduurzaming van de woningvoorraad en bouw van zeer energiezuinige woningen

3.3.7 Ruimte voor decentrale invulling

- In lijn met het klimaatakkoord voeren we in de RES als decentrale overheden samen het gesprek over duurzame energie om daar ruimtelijk invulling aan te geven. Dat gesprek voeren we met regionaal georganiseerde belanghebbenden en met onze inwoners. Wanneer er door ontwikkelingen vanuit het Rijk, bijvoorbeeld door beleid of nieuwe vliegverkeerroutes, nieuwe beperkingen voor deze invulling ontstaan, kan dit gevolgen hebben voor de realisatie van het bod.

Er zijn geen nieuwe beperkingen/randvoorwaarden. Er zijn uiteraard wel bestaande beperkingen.

- De regio U16 is een gebied met veel ruimtelijke opgaven. Om tot een goede regionale en lokale afweging te komen is ruimte voor maatwerk door decentrale overheden van belang. De provincie moet in de instructieregels voor de provincie ruimte voor maatwerk krijgen en houden voor bijvoorbeeld Nationaal Natuur Netwerk en UNESCO gebieden.

De provincie Utrecht heeft in de Omgevingsvisie provincie Utrecht ruimte gecreëerd voor maatwerk, waarbij steeds toegesneden maatwerkbesluiten genomen kunnen worden.